

динаміки дозволить при управлінні аграрним бізнесом обґрунтовано їх оптимізувати, дотримавшись безпечності якості та обсягів продукції.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №237 / Міністерство фінансів України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00_2 (дата звернення: 10.04.2021 р.).
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318/ Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#top> (дата звернення: 10.04.2021 р.).
3. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посіб. / В.М. Гончаров та ін. Донецьк : СПД Купріянов В.С., 2007. 284 с
4. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. – №9(22). С. 11-18.
5. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. №132 / Міністерство аграрної політики України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN2842> (дата звернення: 19.04.2021 р.).

Бабенко А.В.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
 Науковий керівник: Козаченко Л.А., канд. екон. наук,
 доцент кафедри обліку і оподаткування
 Миколаївський національний аграрний університет,
 м. Миколаїв

ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ В УПРАВЛІННІ ДЕБІТОРСЬКОЮ ТА КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЯМИ АГРОВИРОБНИКІВ

Плинність умов функціонування агробізнесу в умовах сьогодення, зумовлює зниження рівня платіжної дисципліни та своєчасності виконання договірних зобов'язань. Як результат така неплатоспроможність підприємств, відсутність чіткого планування, об'єктивного аналізу і своєчасного контролю господарської діяльності, а також нестабільність ринкового середовища і постійні інфляційні процеси, під час розрахункових операцій призводять до

підвищення величини як дебіторської, так і кредиторської заборгованості агровиробників.

Також одним із суттєвих факторів у формуванні моделі управління заборгованостями агровиробників є налагодження саме облікових процесів. Наразі належна сучасна автоматизація роботи всіх економічних підрозділів, в першу чергу бухгалтерської служби, забезпечує ефективне планування фінансових потоків, раціональне використання власних та позикових ресурсів.

Дослідженням питань облікових процесів, аналізу і контролю кредиторської і дебіторської заборгованостей займалися такі вітчизняні вчені: Бутинець Ф.Ф., Джангіров О.Г., Домбровський А.Ю., Дрabanіч А.В., Драчук С.О., Козаченко Л.А., Пушкар М.С., Собчишин В.М., Соловей Н.В., Турпак Ф.Г. і інші. У своїй праці вони обґрунтовують методологію сутності даного питання. Однак, зміни методології бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості у вітчизняній практиці викликають потребу в дослідженні їх взаємозв'язку з процесами управління агровиробників.

Відповідно до п.5 НП(С)БО 10 дебіторською заборгованістю визнається актив, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума [1]. Щодо кредиторської заборгованості, то це поняття в економічній літературі досить часто ототожнюється з поняттям «зобов'язання». Відповідно до п.5 НП(С)БО 11 зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення [2].

Нововведення у НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [1] та НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [2], що відбулися відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 16.09.2019 р. № 379 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку», визначено нові вимоги щодо оцінки довгострокових зобов'язань та довгострокової дебіторської заборгованості [3]. Зміни стосуються оцінювання довгострокової дебіторської заборгованості та довгострокових зобов'язань за теперішньою (дисконтованою) вартістю, що обов'язково вказується в обліковій політиці. Вивчаючи роботи науковців і практиків-бухгалтерів, стає зрозумілим, що вже при формуванні облікової політики агропідприємства закладаються дієві підходи щодо управління кредиторської і дебіторської

заборгованостями [4]. Сам процес управління дебіторською і кредиторською заборгованостями представляє собою систему стратегічних та оперативних заходів, що повинні підтримувати їх керований стан та ухвалювати ефективні управлінські рішення [5]. Актуальною сьогодні для агровиробників є криза неплатежів, що невід'ємною складовою системи управління дебіторської та кредиторської заборгованостями. І саме приділення уваги управлінню кредитною політикою, дозволить уникати утворення некерованої заборгованості в агробізнесі. Так, на думку вчених-економістів під управлінням кредитною політикою агровиробника розуміється процес прийняття стратегічних і оперативних управлінських рішень щодо забезпечення оптимального для певних умов стану дебіторської заборгованості, зокрема її розміру, строків оплати, обсягів інвестицій у неї, частки сумнівних боргів [5].

Задля створення умов дієвого управління заборгованістю агровиробників в Україні впроваджується такий досить доступний інструмент кредитування як аграрна розписка. На сьогодні понад 1,5 мільярдів доларів залучено вітчизняними аграріями за допомогою аграрних розписок, призначенням яких є доступ до фінансування для мікро, малих та середніх агровиробників, котрі найбільше потребують обігових коштів. Законодавство визначає аграрну розписку як товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов'язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах. Від того, в обмін на товар чи грошові кошти була видана аграрна розписка, буде організовано і порядок її обліку [6].

Наразі обговорюється законопроект №2805-Д щодо функціонування та обігу аграрних розписок. Нововведенням є переформатування аграрної розписки у неемісійний цінний папір, що існує в формі електронного документа в Реєстрі аграрних розписок. Також зазначений документ передбачає спрощення та здешевлення інструменту, автоматизацію операцій з аграрними розписками та диверсифікацію у нові сегменти аграрного сектору [6].

Сьогодні вимагає задля управління агропідприємством, в тому числі і управління заборгованостями, найбільш оптимального вдосконалення облікового процесу, яким є автоматизація. Наразі не всі представники агробізнесу приділяють автоматизації облікових процесів увагу віддаючи розвиток свого бізнесового потенціалу.

Перш за все автоматизація облікових процесів передбачає комплекс заходів пов'язаних із забезпеченням бухгалтерської служби сучасною комп'ютерною технікою та доступом до Інтернету, а також підключенням до всіх необхідних державних реєстрів та систем. Щодо управління заборгованістю, то при автоматизації обліку доцільно створити інформаційні бази дебіторської і кредиторської заборгованостей; проводити систематичний моніторинг електронної бази даних по взаємних вимогах і зобов'язаннях; здійснювати пошук та оцінку найбільш раціональних способів погашення взаємної заборгованості; використовувати взаємозалік між клієнтами шляхом поступового скорочення обсягів заборгованості; організувати повний та достовірний облік розрахунків з дебіторами і кредиторами та складання звітності [7].

Отже, формування ефективного облікового процесу щодо кредиторської і дебіторської заборгованостями агровиробників мінімізує ризики неплатоспроможності, забезпечить їх ліквідність, створивши умови отримання об'єктивної та своєчасної інформації, в тому числі з використання сучасних систем управління.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 10.02.2021 р.).
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2020 № 20 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text> (дата звернення: 10.02.2021 р.).
3. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 16.09.2019 р. № 379 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1065-19#Text> (дата звернення: 09.03.2021 р.).
4. Козаченко Л.А. Управління заборгованістю агровиробників у призмі облікових процесів. *Розвиток українського села – основа аграрної реформи в Україні* : матеріали Причорноморської регіональної наук.-практ. конф. професорсько-викладацького складу, м. Миколаїв, 21-23 квітня 2021 року. Миколаїв : МНАУ. С. 14-16.
5. Собчишин В.М., Драчук С.О., Джангіров О.Г., Домбровський А.Ю. Управління дебіторською заборгованістю підприємства з метою уникнення кризи неплатежів. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. – URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8320> (дата звернення: 10.05.2021).
DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.58

6. Бізнес підтримує вдосконалення механізму аграрних розписок. Європейська Бізнес Асоціація: веб-сайт. URL: <https://eba.com.ua/biznes-pidtrymuje-vdoskonalennya-mehanizmu-agrarnyh-rozpysok> (дата звернення: 18.05.2021).

7. Проблеми обліку дебіторської заборгованості / Н. В. Соловей та ін. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/514-1995-1-PB.pdf> (дата звернення: 18.03.2021).

Барзенкова І.Я.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Науковий керівник: Дубініна М.В., д-р. екон. наук,
професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Важливе значення відіграє науково-обґрунтований бухгалтерський облік витрат виробництва, що формує інформацію про використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, собівартості виробництва і реалізації, виробництва і реалізації, а в кінцевому результаті показники ефективності роботи підприємства і об'єднань.

Облік виробничих витрат є лише однією з частин структури управління будь-якого підприємства, і повинен бути організований таким чином, щоб відповідати потребам ефективного прийняття управлінських рішень. Колишній підхід з акцентом на стандартизовані процедури поступився місцем більш гнучким системам обліку, які орієнтовані на використання можливостей підприємства.

У сучасній економічній літературі існують різні трактування поняття витрати. Розбіжності виникають у зв'язку з різними підходами до цієї категорії. В одних літературних джерелах «витрати» розглядаються з позицій придбання засобів виробництва, в інших - з позицій використання у процесі виробництва.

На думку даних науковців економічні витрати складаються з двох частин: явних і неявних. Явні витрати (розрахункові, зовнішні) - це платежі за ресурси, що не належать власникам фірми (паливо,